

3. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета / А. Е. Войскунский // Гуманитарные исследования в Интернете. – М., 2000. - С. 64-95.
4. Кимберли С. Я. Диагноз – интернет-зависимость / С. Я. Кимберли // Мир Internet. - №9. -1999. - С.13.
5. Стерденко С. У пошуках форм розвитку медіа-культури молоді / С. Стерденко, О. Голубева // Соціальний педагог. – 2009. - №10. – С.34-47.
6. Череповська Н. Медіа-освіта в сучасній школі / Н. Череповська // Соціальний педагог. – 2009. - №6. – С.15-26.

The article deals with the peculiarities of the influence of the media on the development of the psyche of a person, in particular a teenager. The main groups of consequences of influence of mass media on the personality, indicators of dependence on mass media and prevention and rehabilitation of psychological dependence on media production have been revealed.

Key words: media, media addiction, Internet, television, network, adolescence.

УДК 378.111.3-057.875:81'36:811.111(045)

Барчі Б.В.

кандидат психологічних наук,

старший викладач кафедри психології

Мукачівського державного університету

Мартин Н.В.

старший викладач кафедри англійської філології та методики

викладання іноземних мов Мукачівського державного університету

Кравченко Т.М.

старший викладач кафедри англійської філології та методики

викладання іноземних мов Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто особливості формування граматичних навичок у студентів. Проаналізовано основні категоріальні компоненти у вивченні англійської граматики. Проведено аналіз вправ для формування граматичних навичок у студентів. Розглянуто принципи відбору граматичних мінімумів.

Ключові слова: практична граматики, тренувальні вправи, граматичний мінімум.

Сучасна людина, яка займає активну життєву позицію, прагне оволодіти іноземними мовами, оскільки знання мов і здатність їх використовувати – це соціальна потреба будь-якої людини, а також показник високого професійного рівня фахівця. Сучасне життя в період інтенсивного розвитку міжнародних відносин є надзвичайно насиченим в плані міжкультурного спілкування, будь-яка сфера професійної діяльності людини, незалежно від рівня освіти, вимагає знання бодай однієї іноземної мови, хоча б на елементарному рівні.

Останнім часом зростає актуальна проблема пошуку нових методів викладання англійської мови у вищих навчальних закладах.

Опанування англійською мовою необхідно визначати, в першу чергу, не як мету навчання, а як засіб вирішення комунікативних завдань. Формування граматичної компетенції, необхідної для забезпечення професійної комунікативної діяльності у майбутньому, відносять до найбільш актуальних завдань методики викладання іноземної мови для студентів філологічних спеціальностей.

У навчанні іншомовному говорінню граматики посідає важливе місце, це є у своєму роді каркас, на якому базується лексика. Вивчення граматики та правильне оформлення висловлювання, а також розпізнавання граматичних форм у мові та письмі відбувається завдяки формуванню граматичних навичок.

Проблему оволодіння граматичною стороною іншомовного спілкування досліджували такі вітчизняні і зарубіжні дослідники: П. Гурвіч, Ю. Пассов, Н. Скляренко, Л. Черноватий, С. Шатілов, J. Allen, M. Finocchiaro, J. Harmer, J. Isenberg та інші.

Метою даної статті є аналіз підходів, методів і етапів формування граматичних навичок у студентів філологічних спеціальностей у процесі вивчення практичної граматики англійської мови.

У сучасній лінгвістиці термін «граматика» має два значення, а саме один із основних розділів науки про мову та граматична система мови [2, с. 32].

Граматична система англійської мови може бути засвоєна лише практично, без вивчення правил про її граматичні явища, однак знання цих правил прискорює практичне оволодіння англійською мовою.

В основі всіх методів лежить принцип свідомості, які використовуються у процесі вивчення граматики англійської мови. В межах кожного методу встановлюється своє співвідношення теорії з практикою.

Використання лише теорії без її підтвердження конкретними фактами функціонування граматичного явища, так само як і лише практика без її

теоретичного осмислення, неприйнятні при вивченні граматики англійської мови студентами філологічних спеціальностей [4].

Відомо, що термін «граматика» відображає два поняття: граматичний лад мови і науку про граматичний лад. Робота над граматиною розвиває логічне мислення студентів, їхню спостережливість, здатність аналізу та синтезу, збільшує обсяг пам'яті.

Вивчення граматики має практичне і освітньо-виховне значення і відіграє важливу роль у підготовці студентів. Виховне значення граматики безпосередньо пов'язане з професійною підготовкою студентів. При правильно організованому процесі навчання мови студенти здобувають важливі вміння: працювати з дошкою, розташовувати запис в логічній послідовності, вміло і грамотно використовувати технічні засоби навчання.

У змісті навчання граматики англійської мови умовно можна виділити такі компоненти: граматичний мінімум – активний (експресивний), рецептивний; об'єктивні труднощі у процесі вивчення граматики мовною категорією студентів; психологічні характеристики навичок та специфіка їх взаємодії з лексичними та фонетичними навичками у мовній діяльності; граматичні поняття і явища, відсутні у рідній мові студентів.

Вважаючи основними труднощами у засвоєнні граматичного матеріалу є міжмовна інтерференція, необхідно використовувати прийоми порівняльно-зіставного аналізу граматичних явищ англійської та української мов з метою виявлення подібності й відмінності в їх формі, значенні та особливостях вживання, а також порівняльний аналіз граматичних явищ англійської і української мов.

У вітчизняній та зарубіжній методиці використовують різні терміни, що стосуються формування граматичних навичок.

Usage – засвоєння норм вживання. У даному випадку студенти демонструють свої знання мови, а не практичні вміння використовувати її у реальних ситуаціях спілкування. Використання мови в неприродних ситуаціях (в тренувальних вправах) із метою повторення структур та моделей.

Use – реальне використання. Використання мови в реальних (природних) умовах, з метою мовно взаємодії з носіями мови.

Drill – тренування. Використання тренувальних вправ на засвоєння та закріплення мовного матеріалу шляхом зміни і трансформації виділених моделей.

Meaningfull drill – тренувальні вправи, що мають змістову значущість для навчання. Такі вправи передбачають часте повторювання моделей та структур, що опрацьовуються, але не на підсвідомому рівні, а з урахуванням змістової значущості, при досить високому рівні мотивації студентів. Важливою

особливістю такого тренування є можливість вибору, хоча і обмеженого певними рамками.

Controlled exercises – тренувальні вправи з чіткою установкою, заданим механізмом виконання.

Guided exercises – тренувальні вправи умовно-комунікативного характеру. Це вправи, до яких крім установки даються поради та роз'яснення, як ці вправи виконувати.

Основними вимогами до обсягу граматичного матеріалу, що підлягає засвоєнню є його достатність для користування мовою як засобом спілкування в заданих програмою межах і реальність для засвоєння його в даних умовах.

Основними принципами відбору в активний граматичний мінімум є: 1) принцип поширеності в усному мовленні, 2) принцип зразковості, 3) принцип виключення синонімічних явищ. Відповідно до цих принципів в активний мінімум включаються тільки ті явища, які є абсолютно необхідними для продуктивних видів мовленнєвої діяльності.

Основними принципами відбору в пасивний граматичний мінімум є: 1) принцип поширеності в книжково-письмовому стилі мови, 2) принцип багатозначності. Відповідно до цих принципів у пасивний мінімум включаються найбільш поширені явища книжково-письмового стилю мови, що мають ряд значень.

Вкрай важливим є принцип функціональності організації граматичного матеріалу. Граматичні явища не повинні вивчатися у відриві від лексичного матеріалу.

У процесі навчання студентів філологічних спеціальностей практичної граматики англійської мови виділяють такі етапи роботи з граматичним матеріалом: введення нового матеріалу; тренування та автоматизація нового матеріалу; використання цього матеріалу у різних видах мовленнєвої діяльності.

Російський лінгвіст Є. Пассов виділяє такі етапи формування граматичних навичок: сприйняття структури (відбувається у процесі її презентації; викладач демонструє використання структури з метою комунікації); імітація (починає формуватися механізм аналогії в утворенні форм); підстановка (зароджується усвідомлення узагальненої моделі мовного зразка); трансформація (зароджується механізм самостійного виклику структури); цілеспрямоване ізольоване використання (на основі репродукції засвоюється цілеспрямований виклик і використання однієї структури, що автоматизується); переключення (формується механізм вибору, оволодіння структурою, стійкість навички) [3, с. 62].

Процес формування граматичної навички у студентів складається з таких етапів: підготовка студентів до сприйняття нового матеріалу; презентація нового граматичного явища в мовному зразку у відповідній йому ситуації та його семантизація; контроль розуміння студентами значення граматичного явища; автоматизація нового граматичного матеріалу у мові студентів; вихід у мову [4, с. 49].

Тренувальний характер вправ для формування граматичних навичок у студентів передбачає змістову, мовну та соціокультурну цінність завдань.

Розглянемо типи вправ для формування граматичних навичок.

1. Вправи в імітативному відтворенні граматичних явищ. Завдяки імітативним вправам закладається акустичний образ нового явища, розвивається здатність до прогнозування.

2. Вправи у видозміні граматичних явищ (відповідає за формування гнучкості навички, відбувається засвоєння всього різноманіття форм, притаманних даному явищу). Сюди належать такі види вправ: таблиці на підстановку; вправи на переклад з рідної мови на іноземну; вправи на видозміну граматичних форм; вправи на виправлення змістових помилок.

3. Вправи у комбінуванні граматичних явищ з метою вираження думки в усній мові. Сформований за допомогою тренувальних вправ граматичний навик використовується в мовних уміннях, які розвиваються за допомогою методу використання.

Формування граматичних навичок у студентів у процесі вивчення практичної граматики англійської мови необхідно проводити поетапно з урахуванням функціонування граматичних структур у мові. Особливу увагу варто приділити двосторонньому перекладу, що сприяє виходу у мову всіх граматичних структур та лексичного матеріалу.

Таким чином, можна зробити висновки, що в процесі вивчення граматики студенти опановують граматичним ладом мови, тобто граматичним матеріалом, необхідним для вираження думок в усній та письмовій формі і розуміння їх при читанні і на слух; у студентів розвивається вміння спостерігати, зіставляти і порівнювати явища і факти досліджуваної мови з аналогічними явищами та фактами рідної мови; вони вчаться робити правильні висновки з фактів і потім перевіряти їх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ефимов Л.П. Об алогизмах и противоречиях английской грамматики / Л. П. Ефимов // Иностранные языки в школе. – 2007. – № 2. – С. 24–30.

2. Майсак Т.А. Типология грамматикализации конструкций с глаголами движения и глаголами позиции / Т.А. Майсак. – М.: Языки славянских культур, 2005. – 480 с.
3. Пассов Е.И. Условно-речевые упражнения для формирования грамматических навыков / Е.И. Пассов. – М.: Просвещение, 1978. – 128 с.
4. Рогова Г.В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г.В. Рогова, Ф.М. Рабинович, Т.Е. Сахарова – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.

The article deals with the peculiarities of student grammar skill formations. The main categorical components in the study of English grammar have been analyzed. The analysis of exercises for formation the grammatical skills of students has been carried out. The principles of selection of grammatical minima have been considered.

Keywords: practical grammar, training exercises, grammar minimum.

УДК 159.954.2(045)

Барчі Б.В.

**кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет**

Шніцер А.А.

**студент спеціальності «Психологія»,
Мукачівський державний університет**

УЯВА ЯК УНІВЕРСАЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ ЛЮДИНИ

У статті здійснена спроба розкриття природи уяви, в її осмисленні. Розглядаються науково-практичні погляди на природу уяви людини. Досліджуються різні підходи до розуміння сутності уяви, його особливостей. Особлива увага приділяється вивченню такої основної особливості уяви, як «схоплювання» цілого раніше його частин, яка дозволяє індивіду відразу інтегрально бачити предмети очима «всіх інших людей». Розглядаються виділені дослідниками характеристики уяви і зміна їх домінування в розвитку уяви по етапах.

Ключові слова: уява, здатність бачити ціле раніше його частин, творча діяльність, особливості уяви, символічне заміщення, етапи розвитку уяви.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>